

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

Marti
23. jan.
4. februar.

Ese totu a opt'a di

Pretialn pentru Austria
pe Jan. - jun. 4 fl. -

Pentru Romania
pe Jan. - jun. unu galben.

Nr.
3.

Cancelari'a redactionei

Strat'a morariloru Nr. 10.

unde sunt a se adresa manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Anulu

IV.
1868.

BCU Cluj Central Library Cluj

SIMEONU BALINTH.

Unde este anulu 1848? si ce a fostu acelu anu pentru romani? Unde sunt luptele cele mari de principii si de fortia chiar' — ale caroru martori si parte amu fostu — in acelu anu? Unde este desceptarea romaniloru — insufletirea, contielegerea, *legatur'a* loru de atunci?

Si unde sunt barbati, cari au facutu mare parte din tote aceste?

Ne mai aducemu noi a minte de acele lupte natiunale, de acea legatura fratieasca si de acei barbati, cari au facutu, cari au sustienutu si cari mai sustienu inea si continua neintreruptu la gloriosele eluptamente politice-natiunale?

Tote poporele reproducu ain candu in candu si-si revoca in memoria tempii de gloria; si tote poporele facu descrierea barbati-

loru, cari au contribuitu la inaltierea simtiului, lupt'a independintiei natiunale.

Pentru ce sen'ofacemu si noi? Ba, avemu santa detorintia, a o face.

Faptele, luptele, multele episode ce s'au petrecutu la a. 1848, nu trebe date uitarei; e pecatu, e mare pecatu, in contra patriei si a natiunei, a nu le descrie. Trecutul este scól'a prezentului, este logic'a viitoriului. O! câte, câte fapte si lupte gloriose din trecutul romaniloru — nu ni sunt cunoscute; ele zacu in mormentulu mutu, care nu ni le va spune neci-odata.

Noi cu asta oca-siune nu voimu a ne ocupá cu descrierea de fapte; voimu numa ia dá biografi'a unui barbatu, care a conferitu la eluptamintele din 1848.

SIMEONU BALINTH.

Romanulu e nascutu pentru tóte. Elu e preotu, profesor, legistu, juristu, politicu, diplomatu, — si candu cere trebuinti'a toti se facu soldati. Dovada a. 1848.

„Preoti cu crucea 'n frunte“ resunà genialulu nostru poetu — si câti preoti romani n'au urmatu acestui resunetu divin? ”

Barbatulu nostru e preotu, si nu elu a fostu celu din urma, care a insocitu crucea cu arm'a, si s'a luptatu in mana cu amendoue pentru drepaturile sacre ale unui poporu din vécuri asupritu.

Acestu barbatu e *Simeonu Balinth*. Elu ornéza asta-di fruntea acestui diurnalu.

Simeonu Balinth s'a nascutu la a. 1810. septevre 30. in Copandu, satu romanescu langa Turd'a, in Transilvani'a. Parintii lui, Antoniu Balinth si Marina Lemeni, erau tierani nobili; de aci *Simeonu Balinth*, dupa ce a ajunsu in etate, a participatu la congregatiunile de comitatu (districtu); dar' inim'a lui simtítore se frangea in dureri, vedindu cu ochii nedreptátile ce se faceau romaniloru.

Tenerulu *Simeonu* a inceputu cursulu invetiatureloru sale la a. 1817. in Clusiu, si a facutu acolo scólele normale pana la a. 1820. cu ajutoriu de la parinti; dar' la acestu anu, o sórte fatala ruinà tóta averea parintelui seu, si asié numai cu greu potù absolví scólele normale la a. 1822.

Dícemu numai cu greu, câ-ci parintele seu la a. 1820. dupa sórtea fatala ce-lu ajunsese, a trecut in Moldov'a la unu unchiu alu seu, care se aflà acolo intr'o funtiune inalta si de la care sperá ajutoriu; asié tenerulu *Simeonu* nu mai potea avé ajutoriulu parintelui, si s'a luptatu cu multa lipsa in cei doi ani pana ce absolví scólele normale. Acelu unchiu inse, pana a ajunge parintele lui *Simeonu* la Moldov'a, trecuse in Basarabi'a din cauza câ erupsese revolutiunea Ipsilanti si Tudoru; si parintele lui *Simeonu* prin urmare n'a potutu ajunge la unchiulu seu, asié se resolví a intrá intre luptatorii pentru patria. Ostenelele continue in batâi, cugetulu neintreuptu la serman'a familia — i franse puterile, cadiù in oftica, si dupa 3 ani intorcandu-se a casa — a moritu.

Astfeliu, pentru tenerulu *Simeonu* se stinsese acumu si speranti'a la vre-unu ajutoriu din partea parintiloru. Elu intorcandu-se de la Clusiu s'a facutu pastoriu de oi, si asié a traitu doi ani. Dar' simtiá câ chiamarea lui este alta; elu trebuia sê-si continue studiele, si a abdísu de pastoritul oiloru. A mersu la Blasiu — loculu de scapare si de mangaiare pentru cei mai multi teneri seraci; aici capetandu si elu unu stipendiu de pane (cîpâi), a inceputu cursulu

gimnasialu, si cu pucina intrerumpere, trecendu adeca pe unu anu la gimnasiulu din Sabíiu, si intorcundu-se de acolo éra-si la Blasiu — a terminatu studiele precum se propuneau pe acelu tempu in gimnasiu, si la a. 1828. lu-vedemu gimnasistu absolutu.

Unu omu de mare si inalta funtiune catolica de pe acelu tempu apromitiendu-i ajutoriu, lu-indémna a merge la Pest'a pentru ascultarea studioloru filosofice; elu a si mersu; inse pariutele catolicu erá greu bolnavu; *Simeonu* n'a potutu neci sê intre la elu — si asié s'a reintorsu pe la Sabíiu la Blasiu, si a intratu aici in cursulu filosoficu. La a. 1830 absolvindu filosofí'a fù admisu la teologia, séu cum se dîce, a fostu primitu la clerica. Patru ani a studiatu teologi'a. Indata dupa terminarea cursulu teologicu, la a. 1834. s'a casatoritu cu Carolina Galgotiu, fiic'a lui Zacheiu Galgotiu, preotu atunci in Rosia-de-munte, si primindu apoi sacramentulu preotíei fù ordinatu inca in acelu anu de cooperatoru langa socrulu seu; acest'a murindu, *Simeonu Balinth* la a. 1842 devine parocu fungente totu acolo.

Ca tata de familia avù dóue fiice; un'a a muritu in etate de patru ani, cecalalta, Ana, e destins'a matróna romana, bun'a, bland'a si frumós'a socia a eminintelui nostru barbatu, binemeritatu de la natiune si patria, Dr. Iosifu Hodosiu.

Ca pastoriu sufletescu, lucra in vii'a domnului de ani 33 acuma; elu a lucratu la infiintierea de scóla cu doi invetiatori, si la redicarea de casa parochiala — cari tótelipsiau in Rosia; la aceste a conferitu multu chiar si din propriiele lui averi.

Dar' vení anulu 1848. Egalitate, libertate, fratietate, — resunà in tóte si din tóte partíle. Acestu resunetu nu poté sê nu petrunda si in muntii liberi. Adunâri, conferintie, consultâri, se tieneau in tóte partile. *Pop'a Balinth* — poporulu sub acestu nume lu-cunósce pe barbatulu nostru — *Pop'a Balinth* inca a inceputu acumu in lun'a lui martiu, a tiené adunâri cu munteni; acolo erá si Jancu si fericitulu Buteanu. O adunare s'a tienutu la Abrudu, si alt'a la Campeni in diu'a de „Buna-vestire;“ aici in presinti'a a 1000 si mai bine de munteni, s'a formulatu o petitiune catra guvernulu, in care se cerea congresu natiunalu pentru ca romanii sê-si reclame drepturile natiunale.

Dar' sê lasâmu aceste istoriei. Noi ne ocupâmu acumu numai cu o persóna.

In lun'a lui iuliu 1848, vine unu batalionu de secui la Abrudu, unde erá si o comisiune guberniala; acest'a prinde pe *Balinth*, si cu pe

tenerulu Moga, lu-arunca in arestu, lu-batu, lu-palmuiescu. Mai tardîu se aprinde si ie focu cas'a unde erá arestatu Balinth — si de trei ori fû aruncatu in flacarile focului. De aici, pe langa escórta de 12 militari, fû transportatu in carcerile din Aiudu.

In septemvre se tienù a dóu'a adunare natiunale la Blasiu. Baronulu Vay, comisariulu regescu de atunci, inca erá acolo. Poporulu pretindea eliberarea lui Balinth — si comisariulu n'a potutu sê nu deie mandatu de eliberare — si pe Balinth lu-aducu in triumfu la Blasiu.

Sdrobitu de atâte suferintie, si maltratâri, doritoriu de a-si vedé trist'a familia — Simeonu Balinth pentru recrearea spirituala si corporala se întórce a casa la Rosia. De unde, reinsanetosindu-se, merge la Sabîiu, si comitetulu natiunалу lu-denumesc de prefectu alu Salineloru (Turd'a.)

Ca prefectu, organisandu-si legiunea si punendu-o in castre la Ocolisiu, a respinsu in mai multe renduri pe inemicii ce devastau pe la Turda, Iara si prin pregiuru, si i-a succesu sub totu decursulu revolutiunei a aperá muntii de ori-ce invasiune straina din partea de catra Turd'a.

Luptele sale cu inemicii in tempu de 9 luni, le-a descriu intr'unu memorandu, care intr'unu esemplariu l'a subscernutu in persóna imperatului la a. 1850. Acestu memorandu s'a publicatu in „Romanen der Österreichischen Monarchie.“

Totu la acelu anu a facutu parte in deputatiunea romana ce se aflà pe acelu tempu la Vien'a.

La a. 1851 fû decoratu cu crucea de auru, cu coróna pentru merite, si cu medali'a de auru rusésca. La a. 1851. cu ocaziunea caletoríei imperatului prin Ardélu, acest'a chiamandu-lu la Sabîiu lu-ornà cu ordulu Franciscu Iosifu clas'a III.; si totu la acelu anu fû numitu protopopu onorariu si asesore consistorialu.

De aci inainte s'a retrasu si a traitu oficiului seu de preotu.

De la a. 1860. incóce inse, éra l'amu vedutu participandu la tóte miscârile si adunârile natiunale.

La a. 1862. prin denumirea protopopului Gregoriu Mihale de canonicu, devine protopopiatulu Bistrei in vacantia, si fericitulu metropolitu Siulutiu lasandu tractului libera voia de a-si alege protopopu — tractulu cu esceptiunea unui votu a alesu in unanimitate pe Simeonu Balinth.

Celu-ce caletoresce prin munti, nu póte sê incungiuire cas'a lui Balinth; elu este fórte ospitalu. La elu affi mai tóte diurnalele roma-

nesci; si nu este unu scopu filantropicu, séu ofertu natiunалу, la care sê nu concurga si elu cu denarulu seu. Elu a ajutoratu pe multi teneri la scóla, si mai ajutora inca.

Proni'a cerésca sê-i deie inca viétia indelungata si fericita !

LAUTARIULU.

Sê-mi canti adi de iubire,
De nunta, fericire,
Lautare caruntîtu !
Câ-ci adi viétia-i dulce,
Ca foculu ce straluce
Pre Istrulu rumenitu :
Infrantu-am cu taria,
Cu arma si urgia
Poporulu resculatu,
Si 'n santele altare,
Sub psalmi si buciumare,
Mirésa mi-am luatú !“

„Ah Dómne; — elu suspina, —
De candu vediu lumina,
Nu sciu ce-su fericiri;
Siedeam la tata 'n bracia
Cu ochii pre-a sa facia
Undata 'n tenguiri,
Si langa sant'a cruce,
Unu cantecu ce-e mai dulce,
Sermanulu, m'a 'nvetiatu :
„Te dù prin lat'a lume
Si plange-alu tierii nume,
La sclavu si la-imperatu !“

„Unu cantu dar din vechime,
De plangeri si suspine —
Resune pre-alu teu arcu;
Cum nasce si se stinge
Unu focu stropitu cu sange,
Sub tronulu de monarcu !“
Betranulu lungu privesce
Spre Domnulu ce doresce
Totu sange si omoru,
Si man'a linu si-o lasa
Pre-o córda de metasa
Si canta plinu de doru :

„ Veniau Tatarii 'n tiéra,
Ca turmele de fiéra,
Sê prade 'n lungu si 'n latu ;
Campi de fericire,

Camine, manastire,
 Gemeau de-a loru pecatu ;
 Atunci d'in munte 'n maluri
 Curgea sangele valuri,
 Cu coifuri de barbaru ;
 Că-ci Stefanu Domnulu mare,
 Sciá dá resbunare
 La lasiu si la Tataru.

Veniá si Musulmanulu
 Sê 'n nece iataganulu
 In piepturi de romanu ;
 Dar vulturii din munte
 Rachnit'au dîle multe
 In sange de paganu.
 Acum inse prin tíera
 Se préda, se omóra
 De domnu si de ciocoi ;
 Adi lantiu-e libertate,
 Pecatu-e dereptate . .
 O Dómne ! ce nevoi ! ?“

Domniti'a linu se pléca
 Si picuri albi se 'nnéca
 P'a feciei talismanu ;
 Er' Domnulu pala-si trage,
 O frange, si-apoi sparge
 Corun'a de tiranu.
 „Nebuna dereptate,
 Si visu de libertate,
 Ce lumea amagescu ;
 Adi lantiele sê franga,
 Mosneagulu inse-si planga
 Alu seu cantu parintiescu !“

Nicolau Densusianu.

O istoria fara nume.

(Novela originala premiata.)

(Urmare.)

Deodata unu noru de pulbere se ridicà inaintea nóstra, s'audu vaiete, glasuri doióse cerandu ajutoriu. Cine sê fía nenorocítii aceia ?

Intunereculu cresce totu mai tare, viscolulu violintiei urla totu mai infricosiatu, gemetele si típetele de mórte crescú totu mereu.

Ventulu imprascie norulu ce se ridicase inaintea nóstra, sórele celoru ce suferu, dómni'a noptii se aréta intr'unu oase asuru, si la lumin'a ei amu distinsu pe cóst'a colinei turme de femei fugindu cu copíi la bratiu si de mana. O céta de mongoli le persecutá. Nu, nu erau mongoli cei ce poftiau sangele copíloru, ci o céta de demoni.

Copíi nu mai potú fugí, mmamele nu-i mai

potú portá, mongolii le ajungu. Se deschide o lupta între pagani, mame si copíi, ferulu ascutitu alu selbatecului taia piepturile góle ce i se opunu, insulta vócea inocintiloru si frange anim'a mamelorú.

„Destulu, destulu poporu paganu, veniti sororiloru sê protestámu cu sangele in contra acestei tratári neumane.“

Plecaramu ca nesce fantóme a supra mongoliloru. Acestia vediendu-ne scósera unu urletu de triumfu si bucuría si cu iutiél'a fulgerului se repedíra asupra nóstra.

Ne angagiamu la lupta, lupta crunta si infioratória. Căii muntiloru nechezau, pal'a romanesca secerá pagani, si palosiele ficeloru Carpatiloru pustiescu pre copíi Tibetului.

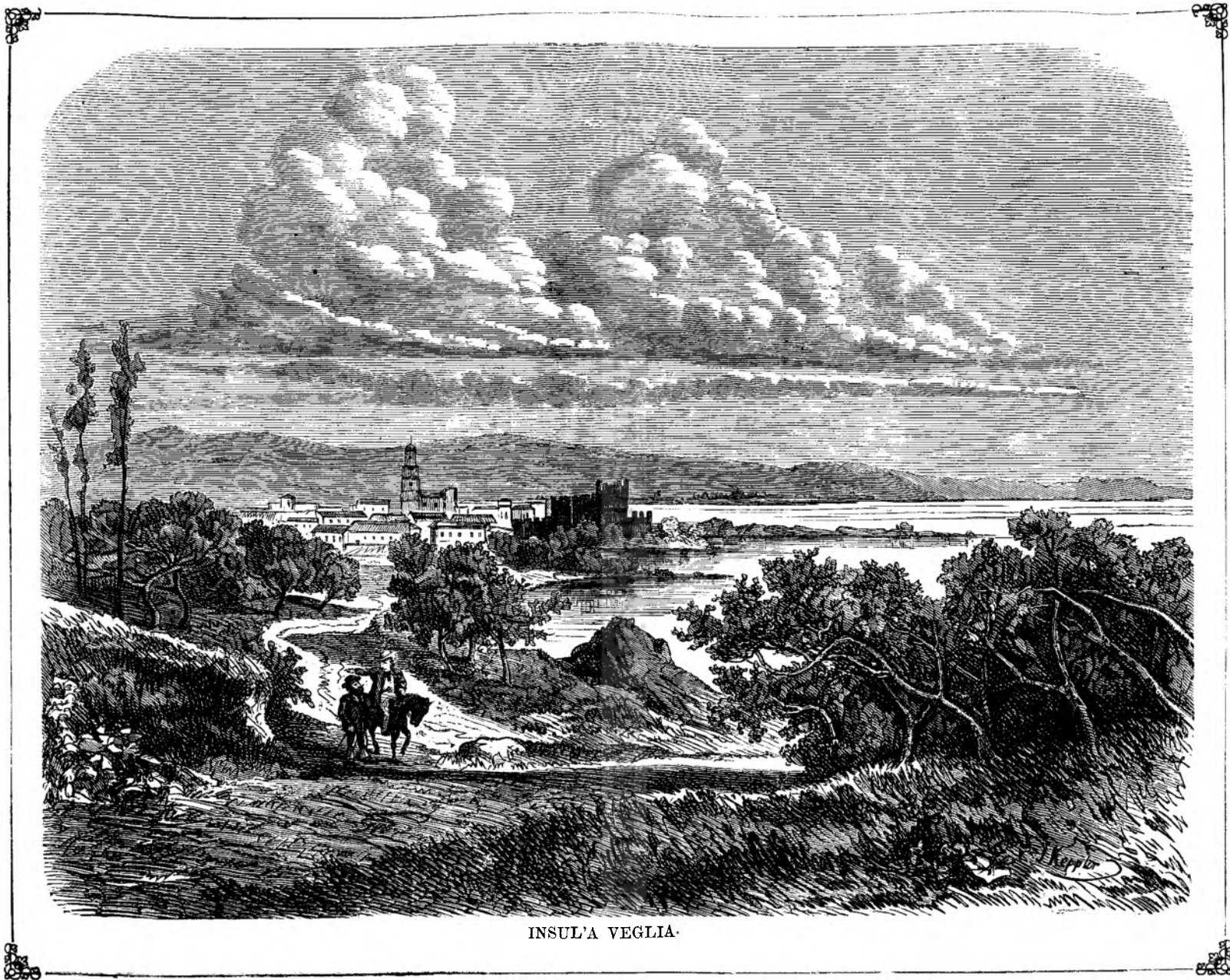
Sagetíle mi-se finíra, vení lupt'a la spada si sulitia, acestea inca mi se fransera. Nu-mi remase decâtu bratiulu. Cu bratiulu desarmatu me invertescu pintre pagani lovindu acum intr'o parte, acum inalt'a, in fine smulgu de la unulu o spada, me amestecu de nou in caosulu luptei, dau, lovescu cu furia invertindu-o ca o secere prin grane. Sangele curge tormte, paganii jacu gramada in urm'a mea. Deodata me vedu incungurata de vr'o diece mongoli me intorecu pintre ei si sub loviturile mele i vedu perindu precum piere unu nuoru de paserele candu uliulu se légana in aieru. Lupt'a eroica si bratiele nóstre neobosite intórsera in fuga pre cei remasi in viétia. Copíi desierteloru Asiei fugiau invinsi cu spadele sdrobite lasandu neingropati pre cei cadiuti.

Trei-dieci din bravele mele remasera pe campulu luptei. Ingroparamu pre calea cadiute si ne rentórseram. Descinseramú colin'a indreptandu-ne spre spelunc'a unde lasasemu osteniú lui Petru si Nicodimu. Preste pucinu conveniramú cu ei. Li-am enaratu cele intemplete si i consultai ca sê mergemu inainte, de óre ce e lipsa de bratiele nóstre. Feciorii plecara cantandu.

Ginghis intr'aceea aflandu de lovitur'a ce am dat'o mongoliloru sei, plecase in urm'a mea ca sê resbune asta umilintia.

Pre culmea colinei, unde franserem mai nainte cu câte-va óre, cét'a de mongoli conveniramú cu elu. Candu ne vediuramú fati'a — mongolii urlandu infricosiatu se aruncara asupra nóstra ca nisce furii. Furi'a si cerbici'a loru se tocí in curagiulu luptatoriloru nostri, si dupa lupta de câte-va óre Ginghis fu fortiatu a se plecá inaintea polei romane si a parasí campulu luptei.

Bucurf'a nóstra fu mare, si la dorinti'a lui Nicodimu in loculu unde fu lupt'a intinseremú

INSUL'A VEGLIA.

mese si beuramu pentru succesulu luptei nóstre. Petru erá fórte estasiatu, luâ o capetiena de mongolu, o desfacù, o curatî si tornandu in ea vinu incepù sê cante:

„Fрати umpleti aste pocare
Pana 'n gura totu cu vinu,
Pentru dulcea nóstra tíera
Eu voiescu acum sê 'nchinu.

Spume vinulu in pocare
Ce-e tataru din tíera péra,
Iu, iu, iu si ha, ha, ha
Vivatu, vivatu tíer'a mea!

Fрати in dulcea Romania
Fрати d'unu sange, frати d'unu nume,
Loviti cup'a auría
Ca in vremile betrane.

Sorióre 'n Romania,
Voi fecióre cu d'albu sinu,
Veniti adi la bucuría
Si uitati ori ce suspinu. Spume etc.

Fрати, umpleti aste pocare
Pana 'n gura totu cu vinu,
Pentru dulcea nostra tíera
Eu voiescu acum sê 'nchinu.

Le umpleti cu ambrosía
Ori cu sange, ori cu vinu,
Pentru scump'a-re mosía,
Veniti frати se le golimu.

Cine nu 'nchina cu mine
Nu-e romanu, ci tradatoriu,
Ce nu vre alu tierei bine,
Alu ei falnicu venitoriu.

Amu beutu veninu si fere
Si destulu amu suferitu,
Suferit'amu noi dorere
Si unu jugu nepomenitu;

Beie altii dara bere,
Beie altii dar' veninu,
Sufere altii dorere.
Noi vomu bé la dulce vinu.

Vinu-e bunu, vinulu spuméza,
In pocare de cristalu,
Anim'a mi se turbéza
Candu-lu vedu curgundu in valu;

Câ-ci atunci mi-aducu a minte
De trecutul celu tiranu,

Candu curgea, curgea torinte
Sange falnicu de romanu.

Las' sê curga, las' sê fia
Daca e pentru natiune,
Pentru drag'a Romania
Spre-a scapá de peritiune.

Fрати, goliti aste pocare,
Ce ve 'nvita cu amoru,
Pentru drag'a nóstra tíera,
Pentru scumpu i vítoriu.

Avemu cea mai mandra tíera
Cu trecutu si falnicu nume,
Carea va fi un'a éra
Ca in vremile betrane.

Fрати, goliti aste pocare
Si solemne sê jurámu,
Pentru sant'a nóstra tíera
Ori candu viéti'a sê ni-o dámu.
Spume vinulu etc.

Strigatele „vomu morí pentru tíera“ se mestecau cu „ur'a“ braviloru. Spectaclulu erá grandiosu. Betranii se imbratiosiau cu junii, femeile-si sarutau copíii, dícu copii, câ-ci intre luptatori erau multi de acei cari nu aveau mai multu de catu 13, 14, 15, ani. De odata vigiliiele ne aviséza câ mongolii se apropia éra-si. Ne scolamu si ne gatamu spre a-i intempiná.

IV.

A dou'a lupta.

Mongolii intruniti intr'unu numeru pre-cumpenitoriu se arunca a dou'a óra asupra nóstra. Lupt'a este crunta. Bucinele resuna, spadele taia in carne viua, palosielele se incrucisíza, luptatorii racnescu. Crestinii cadu preste pagani si sub ei sangele desfunda pamentulu. Petru ca unu Achile in fruntea voiniciloru sei strigá: inainte, nu ve dati fratiloru, inainte, móre séu victoria; parintele Nicodimu cu crucea intr'o mana si cu spad'a in alt'a strigá: „voynici, nu lasati in préd'a paganiloru acestu pamentu ingrasiatu cu sange romanescu.“ Calulu seu a cadiutu, o sagéta inimicai smulse crucea din mana, cu tóte astea elu strigá mereu: „nu ve dati copii.“

(Va urmá.)

I. C. Dragescu.

Insul'a Veglia.

(Cu ilustrațiune pe pag. 29)

Ilustrațiunea de astadi represinta o insula vechia.

Acést'a e insul'a Veglia, ce se 'naltia d'ntre undele marei adriatice, intru departare cam de siesesprediece miluri marine de la portulu Fiumei.

Insul'a acést'a a avutu candva o epóca gloriósa, despre care inca nu s'a uitatu istori'a, si acést'a a fostu epóc'a Croatiloru Frangepani. Celu d'in urma domnitoriu alu acestei insule a fostu Ioanu Frangepanu, dupa care cam pe la an. 1452 Vegli'a devenì sub protegerea Venetiei.

Insul'a Veglia a fostu prevediuta candva cu fortarétia poterica; unulu d'ntre turnurile acelei'a si murii de d'inafara inca si-acuma totu mai sustau, portandu inse semnele ruinarei. Se vede inca si spitalulu de Portore prevediutu cu patru turnuri si pe muntii julici — cararea Carolinci.

De la Veglia catra amédi se ridica fortaréti'a Maltempo, totu de pe tempulu republicei venetiane. Intre aceste dóue fortaretie se 'ntinde apoi strimtur'a de Maltempo, prin care neci in d'ilele cele mai senine nu potu anotá nàile fara de frica.

Mai de catra partea medi-nopteană se redica ruinele castelului Muschio, in care se scapase candva regele Ungariei Bel'a alu IV. din aintea Tatariloru. Acuma pe sub murii acesti'a pascu vitele cele flamande si caprele intrecanduse 'n sarite si 'n mugîre.

Locuitorii de pe aicia traescu din pescaritu si din lucrarea vieloru. Imbracamintele loru sunt negre. Clas'a cea mai civilisata a insulei d'ice, câ poporul si-jelesce epóc'a cea fericita si pentru-acee'a pórtă haine negre; dar déca ceri de la poporu deslucire in caus'a acést'a, ti-respunde numai atât'a, câ: si parintii loru s'au imbracatu astufeliu. Femeile si-invalesc capulu cu sterguri impaturate, ér barbatii pórtă pene 'n palariá si camesi de pandia grósa.

Carutie nu pré poti vedé pe insul'a acést'a, cà-ci ómenii camu de comunu ambla pedestru séu calari, adeseori si cu luntre, deóra-ce satele si orasiielele de comunu sunt asiediate totu pe la marginea uscatului, pe malulu marii si numai arare locuri poti gasí, in atare valcióra vre-unu satu micu, neinteresantu.

Sunt si gradini frumóse si campuri cultivate, cari inse totu sunt atâtea posesiuni ale patriciiloru.

Clas'a patriciana, sub tempulu republicei venetiane, aici a fostu pré respectata si prevediuta cu multe privilegii.

Capital'a acestei insule inse, acuma e fórte negrigîta, parte ruinata, asié, încâtu abié se mai observa splendórea si marirea antica a acelei'a; dar astufeliu se ruinédia tóte, cà-ci tempulu nu seie crutiá, demonulu distrugerei nu scia edificá . . . De multu a caditu si murii Cartagoului si ad neci ruinele nu mai vorbescu despre trecutul acelor'a.

Despre sierbi, si sierbitóre.

In trupulu celu mare a societâti omenesci, fiacare membru singulariu colucra spre sustinerea intregului, intru care de si medularile-su multe, inse trupulu este numai unulu. — Nu póte sê d'ica ochiulu catra mana: „nu am lipsa de tine,“ neci capulu catra petióre: „potu sê fiu fara de voi.“ — Ci mai bine, tocmai acele medulari, cari in trupulu omenescu se paru a fi mai debile, sunt cele mai de lipsa.

O clasa a societâti omenesci si inca cu multu mai insemnata, de cum se pare la antai'a privire — este clas'a sierbitoriloru, aceea clasa adeca, care si-subordinédia altor'a libertatea, si manele sale le oferescu in folosulu altor'a; si pana candu prin acést'a se sustiene pre sine colucra nedisputaveru spre salutea intregului, si si plinesce datorinti'a catra acel'a-si.

Lucru durerosu, câ multi — mai alesu din cet'a celoru ce le place a se numí presine culti — inca din copilaria s'au dedatu pre acésta clasa folositóre a o priví ca pre atare pleve a omenimei, care singuru din gratia vegetédia in lume; — macar câ de aru priví mai afundu in firea lucrului, cu totulu si-aru formá alta convingere.

Sê privimu numai de câtu la edificíile cele mai pompóse; câtu sunt de maiestóse, câtu de falnicu se redíca spre ceriu, inse fundamentulu loru e ascunsu adencu in pulbere, pre care jace intregulu; intru diosimea sa, ce e dreptu, nu e batatoriu la ochi; dar care omu cu minte sanatósa va cutediá sê d'ica, câ fundamentulu acel'a e de prisosu, si de lapedatu? — Ci din contra, fiindu câ de la bunastarea acestuia se conditionédia sustarea sigura a intregului, se întórcce cea mai mare grige spre densulu, ca nu cumva slabindu-se acel'a, sê se ruinedie intregulu!

Câtu e de pomposu in tempu de véra pomulu celu cu ramuri intinse ce se garbovesce sub sarcin'a fruptelor sale! — trage asupr'a-si ochii multor'a, si stirnesce admiratiune! inse cercuspectulu economu prea bine scie, câ suculu celu de viétia datatoriu lu-trage mai virtosu din radecinele cele ascunse in pamentu; dreptu aceea

le uda cu sirguintia, le feresce de tóta vate-marea, sciindu, câ déca aceste voru fi debilitate, intregulu pomu va patimí.

In dfilele nóstre, atâtu pe la orasie câtu si pe la sate neinctatu se caescu contra clasei sier-bitóre, dîcundu: câ câta grige si ostenéla mai cósta a tiené sierbi, si sierbitóre, si ferice de celu ce póte fi fara de acestia! — Ce e dreptu, cumpenindu cu luare aminte acésta caintia, vomu aflá, câ nu e pré incordata. Asta clasa de ómeni e fórte bólnava; neascultare, sumetia, impietrire, infidelitate, necultura, liene, nu arare ori simtiu inimicu contr'a domniloru, si dómneloru s. a. atâtea gresiele cu córne i-carapterisédia.

Dar totu reulu si-are radecin'a sa, din care se nasce. Sê luàm lu crulu asié precum este; — sê vedemu nainte de tóte, óre nu au concursu la esistinti'a acelei stári rele tocmai acei'a, cari cu atâta amaritiune se calescu? In ce relatiune stà servitoriulu din punctu de vedere religiosu, catra membrii casnici in midiloculu caror'a sier-besce? Dóra este numai dîleriu platitu, care langa, anumita solutiune e detoriu a-si intre-buintiá poterea, si tempulu pentru lipsele casniciloru? — Celu ce numai din astufeliu de punctu de vedere cauta la sierbii sei fórte se insiéla si retacesce. Unu astufeliu de domnu neci candu nu va scé apretiu dupa cuviintia sirguinti'a sierbului seu, si bietulu sierbitoriu pre langa tóta fidelitatea nu póte contá neci candu la recunoscinti'a aceluia-si; dreptu acee'a zelulu pre linu se recesce, sirguinti'a spre bine scade, pana ce mai la urma apune. Sierbulu, carele, e privitu numai ca dîleriu, lucrurile sale le va sevirsí amesuratu fileriloru, cu cari va fi platitu, si totu pasiulu, ce trebue sê-lu faca afara de acee'a, lu-va priví ca o tortura, ca o asuprire.

Sierbulu in sfer'a sa lucra in interesulu familiei, are mîi de midilóce a priví in relatiunile, si secretele casei, vine in atingere de mîi de ori cu fiacare membru alu acelei'a-si, imparte bucuría, si intristare, purtarei loru de grige se incredintiédia cele mai scumpe odóre a familiei — copíi, averea — dau mana de ajutoriu, intru crescerea acelor'a-si, intru administrarea, si padîrea averiloru. — Astufeliu de insi nu se potu deci tractá numai asié din umeri, a priví la densii ca la nisce pleve, cu unu cuventu a se batjocorí. Cine tractédia astufeliu cu sierbii sei, in insu-si cuibulu seu nutresce inimici, câ-ci fidelitatea si amórea vatamata fórte usioru degenerédia in pofta de resbunare. Anim'a sierbului de tréba o cuprinde bucuria, candu domnulu seu lu-face demnu de increderea sa, in câtu

adeca in sfer'a sa póte sê contedie la acésta; inse i-sangerédia anim'a déca pre langa tóta fidelitatea, si alipirea e despretiuitu, si privitu ca unu strainu.

Intru adeveru, o astufeliu de tractare, de nu mai multu, este nemultiamire. Cu acei óre câti-va fileri, si nu arare ori — nutrementu netrebnicu, ce i-se arunca, tocmai si de ai voi, nu poti sê-ti plinesci datorinti'a facia cu densulu. — Sunt anumite sentieminte, si fapte nobile, ce neci le poti remunerá, neci a le cumpará, singuru prin amóre si recunoscintia multiamitória se potu in câtuva premiá. — Sê nu cugete cine-va, câ bietulu sierbitoriu pre langa pucînu lui cultura, si cunoscintia, nu e capace spre cuprinderea unoru astufeliu de lucruri, câ-ci de si mintea-i e debila, inse inim'a lui scé sê simtiésca.

Crescinismulu, carele in totu loculu, si in tóte resufia amóre, pre sierbitoriu inca i-a anumératu intre membrii familiei, si precum facia cu densii impune domniloru grige parintiésca, nu mai pucînu pre acei'a i-astringe la anumite datorintie catra domnii sei. — Deci asié trebue sê tractedie domnulu cu sierbitorii sei, ca cu nisce frati.

Oi, o lucru durerosu! esperiinti'a de tóte dfilele ne dovedesce tocmai contrariulu, si inca, la casele, si familiile cele mai de frunte! — abié e privitu bietulu sierbitoriu ca omu; pre langa ce de deminétia pana séra pórtá greutatea dfilei e objetulu de dispretiu a capritieloru domnului si dómnei. — Canele si mâti'a in multe locuri de pre mésa si-capata portiunea pana ce bietulu sierbitoriu abié i-si alina fómea. Copíi cei desmierdati nu arare comitu cele mai mari neçuviintie cu sierbitorii, si-su grobiani catra densii. E mirare apoi, déca pre langa o astufeliu de tractare bietului sierbitoriu i-se duce tóta voi'a, si-si sfarma mintea in rele? . . .

Tempulu, ca sê-si plinésca datorintiele si facia cu sufletulu e atâtu de restrinsu, incâtu lu-pune la cugetu, câ óre miscá-se-va, séu ba? De aici provine, câ ireligiositatea si sumeti'a s'au incuibatu si la acésta clasa mai inferióra a omenimei; macaru câ de nu va fi intarita, si infrenata de radîmulu celu tare a religiositâti, cine o va mantuí de cadere si demoralizare, candu si altucum e in sine debila!

Ori cine esci, de te-a asediatu provedinti'a in atare statu, in câtu tuebue sê tieni sierbitoriu, sê scíi, câ sierbulu bunu e daru la casa, éra celu rcu blastemu. Pre acel'a lu-pretiuesce, pre acest'a lu-alunga de la cas'a ta.

Conversare cu cetitórele.

-- Bucuresti 12 jan. 1868. --

(De unde se începem? -- Deschiderea camerelor, -- ce este politic'a? -- despre balurile mascate, -- pretotindeni masca, -- despre viéti'a sociala, -- petrecerile de véra, -- despre teatru, -- teatru germanu, opera italiana, -- teatrul romanu, -- caus'a stagnarei acestui'a, -- armonia între artisti, -- repertoriulu dramaticu se inavutiosce, -- miscarea literaria.)

Éta apucaí pén'a ca sê vi seriu ceva nou din capital'a Romaniei libere.

De unde sê începem inse mic'a nóstra reviste? Suntemu in ajunulu deschiderei corpurilor legiuitoare. Sê vorbim ceva despre sgomotulu alegerilor de deputati in acele corpuri? Despre man'a generala a ómenilor de pe la noi de a fi deputati? Despre misiunea camerei viitoare? Dar' politic'a este unu labirintu, in care mai tuturor'a li place a ratací, pucini inse nimerescu drumulu celu adevératu. Si apoi pe langa aceste fói'a dvóstra si-a alesu partea cea mai buna, de a nu face politica; de si acést'a e totodata partea cea mai grea, pentru cá totu ce este mai bunu e mai greu de implinitu.

Sê vorbim ceva despre balurile mascate, cá-ci carnevalulu a începutu, si la noi aceste baluri sunt mai usitate! Dar' masc'a e a atátu de intrebuintiata astadi pretotindeni. Sub masc'a virtutii vitiulu implinesce tóte crimele sale. Sub masc'a amiciei fratele insiéla pe frate; sub masc'a amorului amant'a trada pe amantulu ei; sub masc'a patriotismului ne vindemu tiér'a! O sfásiati, sfásiati aceea masca, cá-ci ea ni este fatala.

Voiti póte a cáá ceva despre viéti'a nóstra sociala? Dar' in Bucuresti e mai pucinu spiritulu de viéti'a sociala, decum ar crede cineva; de si sunt o multíme de ocațiuni pentru asociare, pentru a da nascere aceleia ce numim viéti'a sociala. De ordinariu cele mai indatinat distractiuni sunt (in tempu de véra pentru aceia cari nu potu scapá de caldurile innadusitoare si de pulverea capitalei) sunt gradinile; si candu au încetatu a se mai audí canteccele trubadurilor nostri si melodiele cele dulci si incantátore, in cari capital'a innóta peste véra ca intr'unu oceanu, fara de a voi sê scia déca e tempu de bucuria séu de doliu, -- atunci incepe incurand stagiunea teatreloru, seratele, lecturele publice etc. . . Pare cá ve vediu intrebându cu interesu, frumóse cetitóre, cum stau Romanii in respectulu teatrului?

E bine, vomu vorbí astadi ceva despre teatru.

Candu óre vomu ajunge sê vedemu si in Romania de peste Carpati o astfelu de institutiune salutaria? O astfelu de scóla in care invetiámu a cunoáscce lumea reala pe de o parte cu tóte calitátile sale sinistre, ór' pe de alta parte lumea ideala cu tóte frumusetiele ei. Teatrulu este in adevéru cea mai influentátore scóla a moralei si a virtutiloru. Dar' câte necesitáti nu avem in acca parte a patriei nóstre, cari sunt astadi pentru noi pia desideria, si la cari fratii nostri neci nu au tempu de a cugetá!

In Bucuresti avem teatru germanu, avem opera italiana, care inse in anii din urma facuse unu fiasco urítu. In anulu acest'a dlu Francheti, profesorulu de musica vocala, care a luat a supra-si directiunea acestei opere ne dá inca de la începutu sperantia, ca celu pucinu zelulu si staruinti'a de a multimi publiculu nu-i voru lipsí. A avut oper'a italiana o epóca frumósa aici in Bucuresti. Nu scim inse caus'a caderei sale;

si nu scim pentru ce nu s'ar mai poté inaltia érași la gradulu de onóre care l'a avut, si care este atátu de regretatu.

Dar' despre teatrulu romanu sê ni spuni ce-va, mi-veți díce dvóstra. Nu me indoiescu cá nobilimea nóstra ar dorí mai bine unu teatru francesu. O, atunci logele n'aru remané neci odata cum remanu acuma de multe ori. Se si vorbia odata de aducerea unei trupe francesce. -- Sê venim in fine la teatrulu romanu!

Romanii au in adevéru unu teatru in Bucuresti care intr'unu respectu, intielegu in respectulu materialu póte rivalisá cu cele mai de frunte teatre ale Europei, din tóte punctele de vedere. Sê ne grabim a spune inse, cá neci artistii nu ni lipsescu; de si pucini, dar' avem artistii cari aru face onóre natiuniloru celor mai culte, cum e de esemplu dlu Milo in comedia, dlu Pascali in drama si comedi'a de salonu, dn'a M. Pascali (consortea) in drama, si mai alesu in tragedia, in care reusiesce cu atát'a escelentia; si alti cáti-va. Si cu tóte acestea, celu pucinu pana in anulu acest'a, teatrulu romanu n'a fostu aceea ce ar fi trebuitu, si ce ar fi potutu sê fia. Ve veti mirá póte de acést'a asertiune; dar ea cuprinde unu tristu adevéru. Si sciti care e caus'a? Nu e neci lips'a actoriloru, neci lips'a materialulu, neci bunavointi'a guvernului, care da pe totu anulu o subventiune destulu de buna pentru intretinerea teatrului. Vetí intebá, dar' care este? -- Neintielegerea, desbinarea. Éta lanciulu care incurca adeseori pasii progresului nostru, care nimicesce de multe ori cele mai frumóse idei, si paraliséza cele mai salutare lucrári ale nóstre.

Ca in multe altele, asié si pe scena la acestu altariu alu moralei, neintielegerea a trebuitu sê-si jóce rol'a ei. In locu sê avem unu singuru teatru, care sê fia la inaltímea chiamarei sale, aveamu pana acum dóue, din cari neci unulu nu potea fi aceea ce trebuiá sê fia, unulu dintr'unu respectu, altulu din altulu. In anulu acest'a inse dnu Milo si Pascali ni-au arátatu unu esemplu frumosu de concordia, si-dedera man'a spre bucuri'a si in aplausele publicului, si formara o trupa cum trebuiá sê fia demultu.

Numai o dorintia mai aveamu, ca sê vedemu figurandu in acésta compania numele tuturoru actoriloru iubiti publicului. Dar' in fine a trebuitu sê avem si in anulu acest'a dóue teatre. Talentele si patriotismulu artistiloru nostri inse, si parintiésc'a ingrigire a guvernului ne dau dreptulu a sperá intr'unu venitoriu frumosu alu scenei romane.

Repertoriulu dramaticu nationalu, care-lu detoriamu pana acum mai intregu musei lui V. Alessandri, s'a inmultítu in tempulu din urma asemenea cu piese fórte remarcabile. Dramele: *Resvanu Voda*, *Domniti'a Rurand'a* ale dnului Hajdeu, *Vorniculu Buciocu* alu dnului Urechia, etc. au fostu in anulu din urma o acvistiune pentru literatur'a dramatica cu atátu mai meritósa, cu cátu acestu ramu a fostu si este mai pucinu cultivatu, si cu cátu necesitatea de astfelu de opuri este mai simtita. -- De curendu dnulu Bolnitiánu inmultí coron'a opuriloru sale inca cu dóue frumóse: *Mihaiu Viteazulu condegnatu la mórte*, drama istorica in 5 acte, si *Stefanu Voda celu Berbantu*, drama in 4 acte.

In curendu se va representá o alta piesa nationala: *Mateiu Bassarabu*.

Mesterulu Manole, este asemenea o piesa, care pentru interesulu ce are ca drama nationala a atrasu unu publicu numerosu. Ea a fostu jucata de trup'a

dloru Cargali si Dragulici. Autorulu a avutu fericit'a idea de a face din frumós'a legenda a fundarei manastirei Argesiului (capu de opera in architectur'a romana) o piesa de teatru, care ori care ar' fi meritulu ei literariu, pretiuesce mai multu pentru noi decâtu alte piese straine.

Miscarea literaria de si neincuragiata din caus'a lipsei de publicu cetitoriu, ba chiar' innadusita de indiferentismulu si grosulu materialismu in care e ingropata cea mai mare parte a societátii nóstre, — ea totusi devine din ce in ce mai viua.

Inse intre alti inimici, cu cari are a-se luptá jun'a nóstra literatura, este si politic'a. Este pré generalu la noi pecatulu de a se ocupá cu politic'a, si cu distingere, cu politic'a efemera. Ea nasce o multime de diuare cari-si dau feliu de feliu de titule, d'intre cari pentru unele ne feliitámu a le avé, unele inse ne-arú procurá mai multa multumire déca n'aru mai aparé.

Fiindca vorbimu de diuare, credemu a ve face placere comunicandu-ve surprinderea ce ni-a facutu jun'a nóstra literata, D-r'a Constanti'a Dunca prin re-aparitiunea fóiiei sale: „Amiculu Familiei;“ dorere inse, cá chiar' acele serieri cari aru trebú imbracisiate mai cu caldura, sunt mai pucinu sustienute. Câte opuri frumóse amu poté avé pe langa cele ce avem, déca n'aru lipsi Romaniloru gustulu de lectura si simpati'a pentru totu ce e literariu.

In scurtu va esí la lumina cronic'a lui Urechia in editune de lusu cu gravuri.

Dlu advocatu V. Maniu, cunoscutu natiunei prin talentele si zelulu seu natiunalu a publicatu o brosiura intitulata: „Unitatea latina“ séu „Caus'a Romana in procesulu natiunalitátiloru, din punctulu de vedere istoricu, juridicu si politicu.“ Mai multi juni romani au adusu feliitárilu loru dlui Maniu pentru acestu opusculu binevenitu, scrisu in unu tempu, candu fia-care romanu are e detoria sacra si neiertata de a lucrá si de a combate pentru o mare idea ce avem de realizatu, pentru mantuirea, pentru viét'i'a nóstra.

La revedere!

Mihailu Strajanu.

CE E NOU?

** (Balulu tenerimei romane din Pest'a,) din cause neprevedute, s'a amanatu cu câteva díle, si astfelu acel'a nu se va tiené in 12, ci in 17 fauru calind. n. Considerandu causele ponderóse pentru cari se facú acést'a amanare, potemu spune cu tóta siguritaea, cá prin acést'a succesulu bunu alu balului s'a asiguratú intr'unu modu evidinte.

** („Roman'a“) — acestu frumosu jocu natiunalu de salonu — se va jocá si in balulu de estempu alu tenerimei romane din Pest'a. Se si formara dóue colóne unde junimea saltátóre se esercitéza pentru balu.

** (Balulu romanescu) din Oradea-mare se va tiené in 10 fauru. Precum amintiramu in numerulu trecutú, acestu balu erá sê se tienia in 12 fauru, inse din cause intrevenite se decise a se tiené mai de graba cu dóue díle. Chiar primimu insciintiári, cá familiile romane din giurulu acel'a se pregatescu a se presentá in numeru cátu se póte de mare.

** (Hymen.) Din Clusiu primimu acea insciintiare multu placuta, cá stimatulu nostru amicu dlu Va-

siliu Ranta Buticescu si-a incredintiatu de ffitórea socia pre frumós'a domnisióra Julia Galu, fiic'a repausatului protopopu din Clusiu. Dlu Buticescu cu frumósele sale serieri publicate in fói'a nóstra si-a castigatu demultu complacerea publicului cetitoriu si a procuratu cetitóreloru nóstre multe óre placute, de aceea suntemu convinsi, cá amu esprimatú dorinti'a stim. nóstre cetitóre, urandu junei parchie o viétia indelungata, fericita si neconturbata de neplaceri.

** (Invitare.) Speranti'a unei natiuni totu de un'a e tenerimea, si romanulu cu mândria cauta la viitorulu seu; — deci ca si tenerimea d'in Oradea-Mare se corespunda devisei sale, ca speranti'a natiunei sê nu fia numai ca o flóre vescedíta, aflá de bine pentru a dá unu semnu de viétia sociala a arangiá pe 10 fauru st. n. unu balu, in sal'a ospetariei de la „Arborele verde“ la care cu tóta onórea invitandu pe on. publicu lú insciintiámu, cá scopulu e filantropicu, adeca venitulú curatu e destinatú pentru tenerii lipsiti. Spre orientarea on. publ. rogámu cu totu respectulu pe toti acci p. t. DD. cari voru binevoi a ne intinde mana de ajutoriu a se adresá de a-dreptulu cátra dlu adv. Josifu Romanu. Oradea-Mare 30 ian. 1868. Com. arangiatoriu.

** (Numai acuma sos?) o ordinatiune din Vien'a, in intielesulu careia se si apucara a incaldí salónele palatului imperatescu, arangiandu-le totu odata cu tóte cele ce se receru pentru comoditatea 'nalta. De-ací deducandu, se ascépta cátu mai in graba sosire a Maj. Loru-la Bud'a-Pest'a.

** (Veduv'a generalului Miramon) petrece in Vien'a. Precum se vorbesce, femeia acést'a e frumósa pana la incantare si manier'a ei atrage si farmeca; tóte dílele e incungiurata de visitele óspetiloru celor mai celebri. Mai multu se interesedia inse de dens'a unu principe strainu ce de presinte petrece langa Vien'a si alu carui carutia o poti vedé óre intregi preste dí inaintea lúciintiei veduvei.

** (In Vien'a) s'a infintiatu o societate, a carei scopu este latírea beuturi de apa, si impededarea beuturi de vinu. Membrii acestei societáti, inca in acést'a érna si-voru incepe activitatea.

** (Telegramele cele numeróse) ce sosescu in capitala, nencetatu aducu sciri preste sciri despre activitatea delegatiloru din Vien'a, care pana acuma inca nu stá din altuceva, decâtu numai din tracte si petrecanii.

Literatura si arte.

** (Panteonulu istoricu) alu romaniloru, séu filosi'ia istoriei romane tratata d'in punctulu de vedere politicu, socialu, militarú, religiosu, literaru si comercialu. Pentru a se facilitá publicarea acestei opere, se deschidu liste de abonamentu sub urmatórele conditiuni: Oper'a va aparé in 12 brosiure de câte 3—5 colóne, brosiur'a in octavu mare si prevediuta fia care cu câte unu tablou care se represinte celu mai importantu subiectu din acea brosiura. La fia care 2 luni va aparé câte o brosiura, care se va espediá imediatu la adres'a abonatului, si astfelu publicarea operoi intregi se va terminá in doui ani. Prim'a brosiura va apare é la 1 Apriliu 1868. Pretiulu abonamentului pentru intrég'a publicatiune este de trei galbeni platiti de o data cu subscrierea. Abonamentele se facu la tóte librariile, la toti profesorii si institutorii, precumu si la tóte prima-

riile si statiile telegrafopostale din tiera. Listele de abonamentu, din preuna cu pretiulu abonamentului se voru tramite pe adres'a sub-semnatului prin tipografi'a dlui Ionu Weiss, strada biserica leni No. 1. in Bucuresci. *Demetriu N. Preda.*

„Rom.“

* * (*Literatur'a Schakespeare — ana*) si-estinse ari-pele preste tôte litteraturele culte. Clasicele opuri ale lui Shakespeare, mai alesu cele de pe campulu dramaturgiei, pe di ce merge au totu mai multi traducatori noi nu numai in Franci'a, Germani'a ci chiaru si la magiari. Durerosu lucru inse, câ pentru limb'a nôstra, aceste lucrari renumite, inca totu pana acuma sunt straine si necunoscute, baremi câ aru meritá sê desvolte mai multa atentiune in privinti'a loru — scriitorii nostri cei de renume.

* * (*Dreptulu canonicu alu beserecei orientale*). Esce-lenti'a sa Metropolitulu Siaguna, dupa cumu se aude, a finitu opulu ce trateza despre dreptulu canonicu alu beserecei orientale, si câtu de curendu va esî la lumina in trei limbe, adeca: limb'a romana, germana si magiara. Esemplariulu romanu se dîce câ e acû sub pressa.

Din strainetate.

* (*Vinulu celu mai vechiu.*) Cetimu chiaru acuma, câ vinulu celu mai vechiu e pastratu in pivniti'a senatului d'in Brema. Aici adeca se afla buti pline cu vinu de Rain'a din anii 1624 si 1668. Pretiulu acestu vinu apoi e atâtu de mare, intocmai ca pretiulu diamantului. Cam astfeliu suna tarif'a: o butela cõsta 22 miliõne de taleri! unu pocalu (optu pocale sunt intru o butela) cõsta 2 miliõne si diumetate; ér unu picuru (numerandu 1000 de picuri intr'unu pocalu) cõsta 2750 de taleri. Ore affá-se-voru si õmeni de-aceia, cari se nu ingrozésca de-aceste sume colosale?

* (*Renumitulu teatralistu.*) anglesulu Kean, a moritu in Londra la 23 jan. a. c. Mõrtea lui a causatu o intristare generala prin patri'a sa, câ-ci p'acolo sciu se apretiuésca artca si literatur'a, pana candu noi abié avemu unu poetu de renume, si si mormentulu acestui'a inca suntemu gat'a sê-lu lasamu se se pèrda 'n ruinele uitarei, baremi câ odata lir'a acestui'a ni-a desceptatu trecutul din catenele sale si ni-a profetîtu cu accente divine unu viitoriu de gloria!

* (*Omu cornutu.*) Prin Milano se arata prin espuse-tiuni ca o raritate mare — unu omu cornutu. Acestu omu adeca are crescutu in frunte unu cornu de cerbu, cu care e in stare a radicá unele greuminte de mai multi pondi. Omulu acest'a e unu negru si istori'a lui e urmatõri'a: Originea si-o trage din Abisini'a, unde a avutu o stare inalta; ci revoltandu cu o ocasiune in contra regelui Teodoru, pentru crim'a acést'a fu con-demnatu la pedéps'a de-a portá cornu in frunte. Pe-déps'a acést'a nu e d'intre cele rare in Abisini'a. Crimele cele mari cam de comunu cadu sub pedéps'a acést'a. Scotu cornulu din capulu corbului si de locu, inca in starca-i calda, lu-planta in fruntea omului cu-o isterime mare, asié încátu acel'a pare a fi crescutu aieve din fruntea omului

* (*Prin Parisu*) pe di ce merge totu crescu proce-sele de presa. Numai de curundu se judecara 11 foi totu la platierea a 1000 de franci. Nu demultu aparû o fõia revolutiunara, ce nu se temû a strigá in publicu câ misiunea liberalismului doresce mõrte pentru Napoleonu

si pentru amicii lui, a anuntiatu mai departe, câ s'a 'nfintiatu unu clubu secretu pentru restornarea tro-nului imparasescu, ér pre sine se dechiará a fire fõi'a acelui clubu. Prin cercurile oficielatelu facû furõre mare fõi'a acést'a si indata se si fecera dispusetiuni pen-tru sugrumarea acelei'a.

* (*O nenorocire la unu venatu.*) In 20 jan. in Ra-benstein, trei tierani rentorcandu de la unu venatu de iepuri, cu puscele pline si cu capsele pre tieve, unulu din ei alunecandu pre ghiatia, si cadiendu pre pusca, acést'a s'a sloboditu si a lovitu pre unulu din soci, ve-diendu aceasta tieranulu ce alunecase, s'a sculatu iute se vedía ce se va fi intemplatu, in momentulu candu acesta se scula de la pamentu, celu lovitu a cadiutu josu, si cadiendu pre pusca, s'a sloboditu si a nimeritu éra pre celu d'antaiu, si peste cateva minute au fostu ambii morti.

* (*Celu mai curatu satu*) in lume e cu siguritate Brock in Holandia, in care n'a intratu inca nimenea cu caruti'a seu calare, — ma unii din locuitori atatu suntu de capriciosi in aceast'a, incatu poftescu, ca intrandu cineva in satu se-si lase incaltiamintele la marginea satu-lui; insusi Petru celu mare s'a vediatu constrinsu a se acomodá acestei datine, numai ca se se scape de ei.

* (*Balu de papiru.*) In New-Jork s'a tienutu unu balu, in care damele tôte si dintre barbati cea mai mare parte, toilet'a intreaga si-au facu din papiru, — aceasta nu s'a intemplatu inse din crutiare, câ-ci nobleatia americana e conoscuta in lume de fõrte lucuriosu, — fara precum dicu si foile americane a fostu numai o satira asupra introducerei baniloru de papiru. — Daily-Telegraph scrie cu ast'a ocasiune: de multu totu i-amu admiratu pre iapanesi, ca-ci ei suntu in stare a face tôte din papiru, in tempii mai de curundu inse cu câtu i-amu intrecutu si in artca aceasta, câ-ci in Anglia se afla palate, cali de feru, bance ma si siedintie parlamen-tari, tote din papiru facute, — mancamu, bemu papiru, averea ni-o prefacemu in papiru, si candu bancrotamu, bancrotamu éra in papiru, de ce dara se nu ne facemu si vestimintele de papiru?

* (*Negotiu de femei in Anglia*), de multe ori s'a po-tutu ceti acea, ca barbati in Anglia, femeile cari numai convinu capritieloru loru, punendu-le cate o fune in gru-madi, le ducu la tergu la Smithfield, si acolo le vendu câte pentru unu pretiu bagatelu, si datin'a aceast'a neci pana adî nu s'a potutu sterpi ca-ci chiatu acum in 11 jan. si in anulu rescumperarei 1868. inca s'a intemplatu asia unu casu in Blackburu, unde barbatulu si-a ven-dutu muerea pentru unu funtu sterl: altuia, — si inca plane tergu s'a intemplatu in antea adoue marturii, cari dimpreuna cu partile contrahente au subscrisu actulu de vendiare.

* (*O petrecere dulce.*) Cu ocasiunea unui ban-chetu ce lu-detera Chicagoenii nu de multu in onõrea generalului Sheridan, se represintara si vre-o 500 de fete; generalulu, dupa ce capetá o tîra de voia mai buna, se apucá si culesse de la tôte pe rendu câte o — sarutare!

* (*Etate rara*) In Lameiro traesce o parechia casetorita, despre care se afirma, câ barbatulu e de 115 ani, ér femei'a de 116 si câ ambi sunt inca in po-sesiunea deplina a puterei spiretuale si corporale.

M o d' a.

Stimediu manile cele diligente si sarutu fruntea, care se apléca nóptea inca tardîu spre lucru. Trebuie sê-mi concedi, stimata cetitóre, a gustá placerea vorbindu despre baluri, vestminte de balu si moda. Concedu, câ aceste sunt astfelii de lucruri, cari n'au de a face nimica cu binele celu mai supremu si cu dorerea cea mai profunda a omului; ma concedu si aceea, cumca ar fi cu multu mai economicu, déca, frumoşele aru amblá tóte imbracate, ca si femeile din Icarîa din léganu pana la mormentu totu numai dupa una si aceea croitura si in asemenea colóre sura ca cenusi'a — inse atunce óre mai poté-vomu vorbí despre vr'o regiune incantatóre si placuta, de cumva tóte, padurea, lunc'a ap'a si ceriulu, aru avé numai una si aceeaia-si colóre? óre amu mai impletí cununi de flori, déca aru esiste pentru tóte ce 'nflorescu numai un'a colóre?

Dar destulu! Sê incepemu reportulu nostru!

Ce se atinge de vestmintele de balu, aceste se pórtá cu una tunica din materia hainei; inse tunic'a póte fi la vestminte albe si din Crêpe (materia de lana diumetate metasa) coloratu, si taffet (o materia subtíre de metasa) notedu si altele. Tunic'a se garnédia cu bufuri séu coltiurele si la laturi se 'ndoiesce prin prime si flori.

Azur'a, ros'a seu venet'a si ros'a sunt colorile cele mai alese pentru toaletele de balu de estu-tempu, si eu sum convinsu, cumca pe amic'a mea cea blondina o va imbracá sp. es. unu vestmentu venetu cu garnitura de rosa, forte seducatoriu. Inse si coafur'a trebuie sê fia in casulu acesta din flori venete si rosa.

Care posiede inca dreptulu celu dulce de a se imbracá teneresce, pórtá de toalet'a balului un'a siarpa (parta) din prima lata, alba séu colorata de taffet séu moire. Acést'a se 'ntaresce la ambele laturi ale taliei, se 'nfasiura si din deretru cam de 20 centimetre peste marginea cea din josu.

Cumca pentru domnisióre e mai cuviintiosu a merge la balu numai in vestminte albe, si cumca pentru dinsele toalet'a cea mai simpla e cea mai farmecatoria, nu trebuie sê mai amintescu. Ací mod'a nu e mi-gratoria.

Compunerea cea mai nóua de colori pentru vestmintele ce se 'nbraca la serate (soirée) e colórea ceriului si sura.

Tóte vestmintele cele elegante din materia grea nu se mai decorédia la marginea din josu, ci se 'ndoiesce la laturi „à la Pompadour.“ Partile laturiloru se croiescu pentru scopulu acest'a mai lungu, decátu partea cea din nainte.

Materi'a cea mai nóua pentru vestminte de promenade e unu plüsch (materia de lana si matasa) asemenea ca si „cotton silk“ (materia de bumbacu), numai câtu nu asia de lucitóre. Pentru materi'a acést'a cea mai frumoşa colóre e cea veneta.

La visite se pórtá exclusivu mai numai paletot din metasa. Unu bráu forte latu statatoriu din firi resuciti, ajunge din deretru spre partea din nainte numai pana la suturii laterali, unde se desface in câte una cordea cu ciucuri, cari sunt infasiurati din ainte.

De óre ce partile din nainte sunt facute asié, de nu

stau bine pe corpuri, forméza, candulu paletotu e inchisu, nescari creturi.

Vestmentulu celu mai nou inse e paletotu-lu „à la Watteau.“ Acést'a stâ bine pe corpu si e forte lungu. Fiindu câ partea din deretru formédia din josu unu cercu mare, paletotulu e la laturi mai scurtu decátu din nainte. De a supra e partea cea din deretru ordinata in unu cretiu afundu, care se estinde in josu. Din josu de cretiulu acest'a e legata incingatóri'a, care e inchisa din nainte. Dóue renduri de ciucurei (Spitzen) obducu manicele la cote. Se vede câ tabloulu lui Watteau intru adeveru a inspiratu pre modist'a.

Gacitura de semne

de Luisa Murgu n. Balcu.

Şa,iuŞea :aŞ+ lu!—iŞa,
:aŞ+ ?uŞea li—iŞ;:iŞa
!u. ju,,u,*u ,i,aŞel:u;
:aŞ+ ?a,ii ,ei +e laŞ,e
!u. ju,,u,*u :ei iŞ? aŞ,,e
lu!—iŞu !e u□i* *e!u.

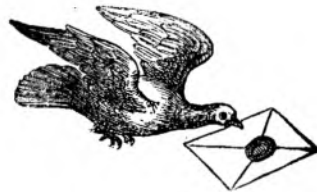
J: +.a,,e!u.

Deslegarea gâciturii de semne din nr. 1:

Juna de romanu sum
Ah ce nume bravu !
Cum se 'naltia peptu mi,
De resunulu svavu !
Si anim'a-mi cum sbóra,
Susu la Dumnedieu,
Nu me schimbu cu lumea
Câ-su romana eu !
Juna de romanu sum,
Flóre me numescu
De Traianu plantata
In Dacia 'nflorescu;
Limb'a-mi si natiunea,
Joru pre Dumnedieu,
Nu le schimbu cu lumea
Câ-su romana eu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Adelaid'a Draganu, Luisa Venter, Luisa Murgu n. Maria Balcu. Cirlea, Ana Ratiu, Laur'a Ionescu, si de la domnii Ste fanu B. Popoviciu si Ioanu Sturza.

POST'A REDACTIUNEI.

Cu esemplare complete mai potomu inca sierbí din inceputulu anului presinte. Condiitiunilo de prenumeratiune so potu vedé in fruntea fôiei.

S. Nicolau. Amu primitu atátu banii, câtu si episodulu istoricu. Dupa cetire te vomu insciintiá.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1868. prin Alesandru Kocsi (in tipografi'a lui Érkövi, Galgóczy si Kocsi.) Piat'i'a de pesci Nr. 9.